

Lumen valoa ja yhteisiä asioita

Kaisa Sinikara

Yliopistojen atk- ja kirjastonjohtajat kokoontuivat neljännen kerran yhteiseen kokoukseen 20.-21.3.2001 Oulussa. Kokouksessa puhuttiin mm. virtuaaliyliopiston haasteista ja yliopistojen sähköisestä henkilökortista. Omissa kirjoituksissaan Oulun asioita käsittelevät myös **Pirjo Rajakiili** ([FinELib-uutiset](#)) ja **Tuula Ruhanen** ([Linnea2-asiat](#)).

- [Virtuaaliyliopisto haastaa kirjastot](#)
- [Strategiaa jälleen?](#)
- [Mikä on HSTYA?](#)

Virtuaaliyliopisto haastaa kirjastot ja atk-yksiköt

Virtuaaliyliopiston luomia haasteita kirjastoille ja atk-yksiköille esitteli opetusministeriön tiedeosaston johtaja **Arvo Jäppinen**. Virtuaaliyliopisto (<http://www.virtuaaliyliopisto.fi>)

on perinteisen yliopiston opetusta täydentävä elementti. Yliopistot ovat parhaillaan luomassa omia tietostrategioitaan ts. selkeyttämässä itselleen ja muille, miten uutta teknologiaa sovelletaan hankkeissa, koulutuksessa ja pedagogisissa ja teknisissä järjestelyissä. Eräs opetuksen yhteistyöhankkeista ovat oppimiskeskukset. Yllättäen opetusministeriön tietostrategia -määrittelystä näyttivät puuttuvan tietopalvelut. Jäppinen lohdutti kuulijoita, ettei tästä huolimatta järjen käyttö yliopistoissa ole kielletty. Vakuutin, että ainakin Helsingin yliopisto on käyttämässä järkeään tässä suhteessa.

Opetusministeriön asettamia haasteita kirjastoille:

- Elektronisen aineiston käytön edistäminen
- Yliopistoissa tuotetun erilaisen oppimateriaalin levittäminen ja jakelu
- Metadatan kehittäminen "oppimateriaalipankkia" varten
- Tekijänoikeuskäytänteet
- Yhteistyö opettajien ja opiskelijoiden kanssa virtuaaliopetuksen kehittämiseksi
- Rooli virtuaaliyliopiston portaalin kehittämisessä
- Kirjastojen aktiivisuus virtuaaliyliopiston kehittäjien suuntaan

Opetusministeriön kysymyksiä atk-yksiköille

- Laitteistojen ja ohjelmistojen yhteensopivuus
- Tekninen tuki opettajille ja opiskelijoille
- Yliopiston yhteistyömahdollisuudet laite- ja ohjelmistohankinnoissa
- Tulevan teknologian ennakointi
- Tekniset resurssit ja tehokkaat verkot
- Kotikäytön edistäminen ja tuki

- Oppimisteknologian standardointityöhön osallistuminen (TIEKE)
- Yhteensopivat opiskelijarekisterit ja tietohallinnon sujuvuus
- Osallistuminen erilaisiin kehittämisverkostoihin
- Mikä on yhteistä virtuaaliyliopistolle, mikä yliopistokohtaista, mikä mielekäs työnjako
- Rooli virtuaaliyliopiston portaalin kehittämisessä

Kirjastojen strategista kehittämistä jälleen

Verkko-opetuksen haasteita käsiteltiin myös yliopistokirjastojen strategiasuunnittelun yhteydessä, samoin kuin yliopistokirjastojen neuvoston toimintakertomusta ja -suunnitelmaa 2001 arvioitaessa. Roolit ja yhteistyökumppanuudet muuttuvat eikä entisillä eväillä selvitä.

Tulevaisuus laajemminkin puhuttaa kirjastoja. Kirjastojen paikkaa muuttuvassa toimintaympäristössä ja aktiivista roolia etsitään kesäkuun ja alkusyksyn aikana järjestettävissä suunnitteluseminaareissa. Tavoitteena on, että vuoden 2002 alussa olisivat valmiina sellaiset esitykset, jotka tulisi saada mukaan vuosien 2003-2005 yliopistojen ja opetusministeriön tulosneuvotteluihin. Kansallisesti ja kansainvälisesti keskitettyjen ja paikallisten palvelujen työnjako on vielä selkeyttämättä. Sama koskee myös kehittyvää virtuaaliyliopistoa. Työnjaon matriisia (vastuut, hallinto, rahat) on rakennettava monitasoisena matriisina. Strategiasuunnittelun sihteerinä toimii **Irma Reijonen** HYK:sta, irma.reijonen@helsinki.fi ja sitä ohjaa yliopistokirjastojen neuvosto.

Tunnistatko HSTYAn?

Kokouksessa esiteltiin HSTYA:n eli henkilön sähköisen tunnistamisen kehittämistä. Yliopistojen ja korkeakoulujen sähköinen henkilökortti tulee tarjoamaan kaivatun avaimen moneen asiaan: sähköiseen allekirjoitukseen, käyttöoikeuksien myöntämiseen ja rajaamiseen. Kortti olisi siis sekä opiskelija- ja henkilöstökortti, autentikointiväline tilojen, yliopistoverkon ja tietokantojen samoin kuin kirjastojen käyttöön. Korttia voitaneen käyttää myös maksuvälineenä tulostuksissa ja kopioinneissa. Helsingin yliopistossa asiasta tietää eniten **Lasse Backström** atk-osastosta (Lars.Backstrom@helsinki.fi)

Vertailua

Edellisen kerran kokoonnuttiin Kuopiossa vuosi sitten. Siellä tekniikka ei toiminut kaikista atk-johtajista huolimatta. Sen sijaan hotellissa oli ulkouimala ja parasta kaikesta oli Kallaveden rannalla sijaitseva valtava savusauna ja avantouimala. Kun siellä savusaunan hämärässä istuimme rinnakkain atk-johtajien kanssa lakanoihin verhoituneina, opimme ymmärtämään atk-väkeä aivan uudessa valossa. Oulusta puuttui tällä kertaa savusauna. Tekniikka toimi puolestaan hyvin. Hauskimmat illallispöydät löytyivät sieltä, missä atk- ja kirjastorajat ylittyivät. Valkoiseen lumeen heijastuva aurinko ihastutti.

Kaisa.Sinikara@Helsinki.fi, kirjastonjohtaja, [Opiskelijakirjasto](#)